

MINTAQA IQTISODIY SALOHIYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI (Xorazm viloyati misolida)

Narmetova Dilafruz Azamatovna

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar fakulteti stajyor
o‘qituvchisi*

E-mail: narmetovadilafruzazamatovna@gmail.com,

+998937407788

Annotatsiya. Ushbu maqola Xorazm viloyatining iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanish usullarini tadqiq qilishga qaratilgan. 2025-yilning dastlabki o‘n oylik davridagi statistik ma’lumotlar asosida viloyatning yalpi hududiy mahsuloti, sanoat ishlab chiqarishi, qishloq xo‘jaligi, investitsiyalar va xizmatlar sohasidagi rivojlanish tendensiyalari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, viloyat iqtisodiyoti 107,9% o‘shish sur‘atini namoyish etib, asosiy kapitalga 134,9% ko‘paygan investitsiyalar jalb etilgan. Maqolada mintaqaviy iqtisodiy salohiyatni oshirishning ilmiy-amaliy usullari taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: iqtisodiy salohiyat, mintaqaviy rivojlanish, yalpi hududiy mahsulot, investitsiyalar, sanoat, qishloq xo‘jaligi, samaradorlik, iqtisodiy potensial, innovatsiyalar.

KIRISH

Zamonaviy davrda mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirish mamlakatning umumiy iqtisodiy barqarorligini ta’minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasida mintaqalarning iqtisodiy salohiyatini oshirish, ularning o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda kompleks rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Xususan, 2025-yilda viloyatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash uchun keng qamrovli davlat dasturlari amalga oshirilmoqda. Bu dasturlar mintaqalarning iqtisodiy salohiyatini yanada oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va aholi turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan [1].

Xorazm viloyati O‘zbekistonning shimoli-g‘arbiy qismida joylashib, o‘zining tarixiy va madaniy merosi, qishloq xo‘jaligi hamda sanoat salohiyati bilan mamlakat iqtisodiyotida muhim o‘rin tutadi. Viloyatda 2026-yil 1-yanvar holatiga ko‘ra 2 069 220 nafar doimiy aholi istiqomat qiladi. Geografik joylashuvi va iqlim sharoitidan kelib chiqib, viloyat dehqonchilik va chorvachilik sohalarida katta salohiyatga ega. Xorazm viloyati tarixan Buyuk Ipak yo‘lining muhim bekatlaridan biri bo‘lib, ming yillar davomida mintaqaviy va xalqaro savdo markazi vazifasini bajargan. Bu tarixiy meros bugungi kunda ham viloyatning turistik jozibadorligini oshiradi.

2025-yilda Xorazm viloyatining iqtisodiy ko‘rsatkichlari ijobiy dinamikani namoyish etdi. Yalpi hududiy mahsulot hajmi 107,9% o‘shish, sanoat ishlab chiqarishi 108,4%, qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi 104,9% ni tashkil etdi. Asosiy

kapitalga kiritilgan investitsiyalar 134,9% ko‘paydi, qurilish ishlari 114,0%, xizmatlar sohasi esa 115,2% o‘ydi. Bu ko‘rsatkichlar viloyat iqtisodiyotining barqaror rivojlanayotganini va yangi investitsiyalarni jalb qilish bo‘yicha samarali siyosat olib borilayotganini tasdiqlaydi [2].

Tadqiqotning maqsadi Xorazm viloyatining iqtisodiy salohiyatini baholash, mavjud resurslardan foydalanish samaradorligini tahlil qilish va mintaqaviy iqtisodiyotni yanada rivojlantirishning ilmiy asoslangan usullarini ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, viloyat iqtisodiy salohiyatidan to‘liq foydalanish, aholi turmush darajasini oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va mintaqaning raqobatbardoshligini ta‘minlash uchun zarur. Shuningdek, mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishning ilmiy asoslangan usullarini ishlab chiqish boshqa viloyatlarga ham qo‘llash imkonini beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Mintaqaviy iqtisodiy salohiyatni oshirish muammolari dunyo ilmiy adabiyotlarida keng yoritilgan. Xususan, mintaqaviy iqtisodiyot nazariyasi asoschilaridan biri hisoblangan A. Myushelning fikriga ko‘ra, mintaqaviy iqtisodiy salohiyati uning tabiiy-resurs, mehnat va kapital potensialining yig‘indisidan iborat. Bu yondashuv mintaqaviy iqtisodiyotni tadqiq qilishning klassik asosini tashkil etadi.

O‘zbekiston olimlari Komilova N., Hudayberganova R. va boshqalar mintaqaviy iqtisodiyot tarmoqlarini takomillashtirish muammolarini tadqiq qilgan. Ularning tadqiqotlarida viloyatlar iqtisodiy salohiyatini oshirishning amaliy yo‘nalishlari ko‘rsatilgan. Xususan, sanoat korxonalarini demografiyasi va ularning mintaqaviy iqtisodiyotga ta‘siri chuqur o‘rganilgan. Tahlil natijalariga ko‘ra, sanoat korxonalarini sonining bir birlikka o‘sishi mintaqadagi jami korxonalar sonining 0,82 birlikka o‘sishini ta‘minlaydi [3].

Davletyorova D.D. o‘z tadqiqotlarida Xorazm viloyati iqtisodiyot tarmoqlarining rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilgan. Uning maqolasida viloyat YAHM tarkibida qishloq xo‘jaligi sohasining 34,8%, sanoatning 24,9% va xizmatlar sohasining 40,3% ulushga ega ekanligi ko‘rsatilgan. Bu ko‘rsatkichlar viloyat iqtisodiyotining qishloq xo‘jaligi va xizmatlar sohasiga yo‘naltirilganligini tasdiqlaydi.

Xorijiy olimlar Khaitbaev A., Yarashev K. va boshqalar Xorazm viloyatining ekologik muammolarini va oazis landshaftlarini inson faoliyatining antropogen ta‘sirini tadqiq qilgan. Ular ekologik barqarorlikni ta‘minlash orqali mintaqaviy iqtisodiy salohiyatni oshirish imkoniyatlarini ko‘rsatishgan.

Latipov N. va hamkorlari ekonometrik modellashtirish usullarini qo‘llagan holda Navoiy va Zarafshon shaharlarining ekologik sharoitlarini va aholining salomatligi muammolarini tadqiq qilgan. Ushbu tadqiqot usullari Xorazm viloyati uchun ham qo‘llash mumkin.

Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi tomonidan xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil qilish natijalariga ko‘ra, 2025-yilda Xorazm viloyatiga 1,5 mlrd AQSh dollari investitsiya jalb etish rejalashtirilgan. Bu loyihalar orqali 2 000 dan ortiq yangi ish o‘rinlari yaratiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda quyidagi materiallar qo'llanildi: Xorazm viloyati statistika boshqarmasining 2020-2025-yillarga oid rasmiy ma'lumotlari, O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligining yalpi hududiy mahsulot bo'yicha hisobotlari, viloyat hokimligining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish dasturlari, shuningdek, ilmiy nashrlar va xorijiy tajribalar. Ma'lumotlar asosan davlat statistika organlarining rasmiy veb-saytlaridan, ilmiy maqolalardan va hokimlik hujjatlaridan olingan.

Tahlil uchun asosiy ko'rsatkichlar: yalpi hududiy mahsulot (YAHM) hajmi va o'sish sur'atlari, sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi, qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar, qurilish ishlari hajmi, chakana tovar aylanmasi, xizmatlar ko'rsatish hajmi, bandlik darajasi va aholi daromadlari. Bu ko'rsatkichlar mintaqaviy iqtisodiyotning turli jabhalarini to'liq qamrab oladi va kompleks tahlil o'tkazish imkonini beradi.

Tadqiqotda quyidagi ilmiy usullar qo'llanildi: statistik tahlil usullari, taqqoslash va dinamik kuzatish, regressiya va korrelyatsion tahlil, SWOT-tahlil, indeksli tahlil usullari.

Mintaqaviy iqtisodiy salohiyatni baholashda quyidagi formula qo'llanildi:

$$SE = (GDP * EI * II) / (P * UC)$$

bu yerda SE - iqtisodiy salohiyat indeksi, GDP - yalpi hududiy mahsulot, EI - bandlik indeksi, II - investitsiya indeksi, P - aholi soni, UC - ishlatilmayotgan resurslar koeffitsienti. Bu formula kompleks yondashuvni ta'minlaydi va mintaqaning iqtisodiy salohiyatini ko'p jihatli baholash imkonini beradi [4].

2025-yilning yanvar-sentyabr oylarida Xorazm viloyatining yalpi hududiy mahsuloti 44 142,6 mlrd so'mni tashkil etdi, bu 2024-yilning mos davriga nisbatan 107,3% o'sishni ta'minladi. Aholi jon boshiga YAHM 21 577,8 ming so'mga yetdi (o'rtacha respublika ko'rsatkichi 34 483,9 ming so'm). Bu ko'rsatkich viloyat iqtisodiyotining barqaror rivojlanayotganini, lekin hali o'sish potensialiga ega ekanligini ko'rsatadi.

YAHM tarkibida qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi sohasining ulushi 34,8% ni tashkil etdi (2023-yilda 37,8%). Sanoat tarmog'i (qurilishni qo'shgan holda) ulushi 24,9% ni tasdiqladi (2023-yilda 23,6%). Xizmatlar sohasi ulushi 40,3% ga yetdi (2023-yilda 38,6%). Bu ma'lumotlar viloyat iqtisodiyotining xizmatlar sohasiga yo'nalishini ko'rsatadi.

1-jadval.

Xorazm viloyatining YAHM ko'rsatkichlari (2024-2025)

Ko'rsatkich	2024-yil	2025-yil
YAHM hajmi (mlrd so'm)	38 075,8	44 142,6
O'sish sur'ati (%)	106,4	107,3
Jon boshiga YAHM (ming so'm)	18 959,5	21 577,8

Ushbu ma'lumotlar Davlat statistika qo'mitasi ochiq axborotlari asosida umumlashtirilgan.

2025-yilning 1-aprel holatiga ko'ra viloyatda 3 401 ta sanoat korxonasi faoliyat yuritmoqda. Yanvar-mart oylarida 6 957,0 mlrd so'mlik sanoat mahsulotlari ishlab

chiqarildi, fizik hajm indeksi 110,2% ni tashkil etdi. Sanoat korxonalari soni bo'yicha eng ko'p korxonalar oziq-ovqat mahsulatlari ishlab chiqarish sohasida (888 ta, 26,1%) joylashgan. Bu viloyat sanoatining oziq-ovqat sohasiga ixtisoslashganligini ko'rsatadi [5].

Sanoat ishlab chiqarishining texnologik tarkibi tahlil qilinganda, yuqori texnologiyali tarmoq ulushi 0,05% ni, o'rta-yuqori texnologiyali tarmoq 41,8% ni, o'rta-quyi texnologiyali tarmoq 5,7% ni va quyi texnologiyali tarmoq 52,5% ni tashkil etdi. Bu ko'rsatkichlar viloyat sanoatining hali quyi va o'rta-quyi texnologiyali ishlab chiqarishga asoslanganligini va yuqori texnologiyali sohalarni rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Tuproqqal'a tumani viloyat sanoat ishlab chiqarishida yetakchi o'rinni egallaydi (48,3% ulush). Bu tuman GM Uzbekistan filiali va boshqa yirik sanoat korxonalari joylashganligi bilan izohlanadi. Urganch shahri 14,4% ulush bilan ikkinchi o'rinda turadi. Qolgan tumanlarning ulushi 10% dan kam.

2-jadval.

Sanoat korxonalari soni sohalar bo'yicha (2025-yil 1-aprel).

Sanoat sohasi	Korxonalar soni	Ulushi (%)
Oziq-ovqat mahsulatlari	888	26,1
Boshqa nometal mineral mahsulotlar	442	13,0
Kiyim ishlab chiqarish	384	11,3
Metal buyumlar (mashina va uskunadan tashqari)	335	9,9
Mebel ishlab chiqarish	328	9,6

Ushbu ma'lumotlar Davlat statistika qo'mitasi ochiq axborotlari asosida umumlashtirilgan.

2024-yilda viloyatda 28 490,6 mlrd so'mlik qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirildi. Ushbu hajmning 44,8% (12 750,4 mlrd so'm) dehqonchilik, 55,2% (15 740,2 mlrd so'm) chorvachilik sohasiga to'g'ri keldi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirish bo'yicha yetakchi tumanlar: Urganch tumani (11,0%), Xonqa tumani (10,6%), Bog'ot va Shovot tumanlari (9,9% dan). Bu tumanlar viloyatning asosiy oziq-ovqat yetkazib beruvchilari hisoblanadi.

Dehqonchilik mahsulotlari yetishtirishda Tuproqqal'a tumani (56,8%), Bog'ot tumani (52,8%) va Xiva tumani (52,6%) yuqori ko'rsatkichlarga erishgan. Chorvachilik mahsulotlari yetishtirishda esa Urganch shahri (95,2%), Xiva shahri (70,5%) va Yangiariq tumani (61,5%) yetakchilik qiladi. Bu ma'lumotlar viloyatning turli tumanlarida qishloq xo'jaligi tarmoqlarining ixtisoslashishini ko'rsatadi.

Viloyatda 2024-yilda 28 490,6 mlrd so'mlik qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirilgan. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmining o'sishi 2023-yilning mos davriga nisbatan 102,9% ni, shu jumladan, dehqonchilik mahsulotlari 102,7% ni va chorvachilik mahsulotlari 103,1% ni tasdiqlagan. Bu ko'rsatkichlar qishloq xo'jaligining barqaror rivojlanayotganini tasdiqlaydi.

2025-yilda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar 134,9% o'sdi. Viloyatga 2025-yilda 1,5 mlrd AQSh dollari investitsiya jalb etish rejalashtirilgan. Yanvar-mart oylarida xorijiy investitsiyalar hisobiga bir qator loyihalar ishga tushirildi: Urganch tumanida sutni qayta ishlash zavodi (10 mln dollar, 25 ta ish o'rni), Yangiariq tumanida

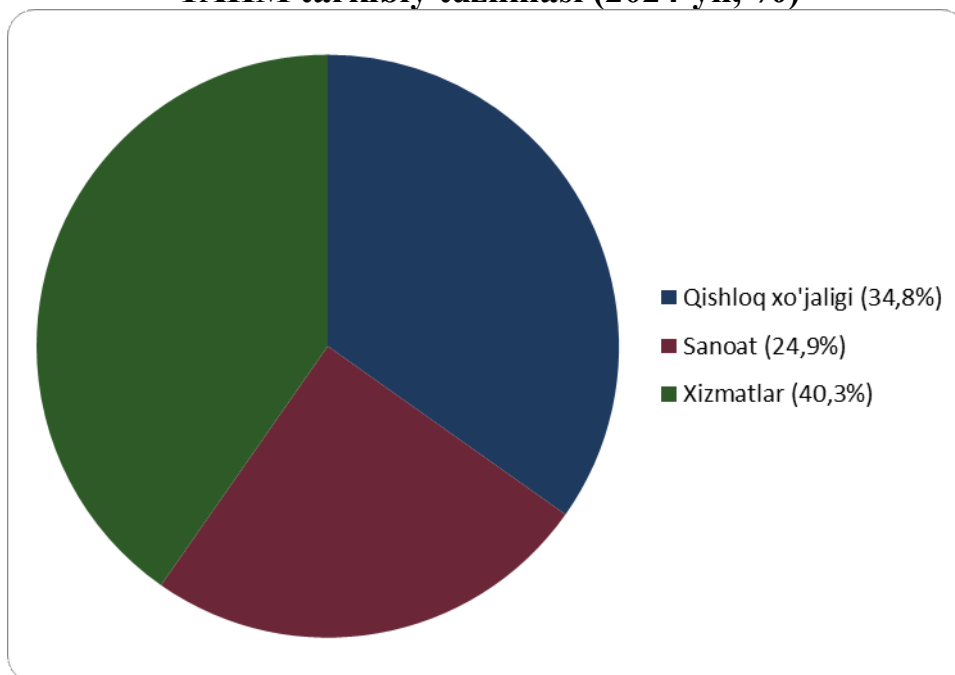
avtomobil plastmassa ehtiyot qismlari ishlab chiqarish (15 mln dollar, 180 ta ish o‘rni) [6].

Qurilish ishlari hajmi 114,0% o‘sdi. 2025-yilda yangi tashkil etilgan 1 089 ta sanoat korxonalarining 158 tasi Urganch shahrida, 139 tasi boshqa tumanlarda joylashgan. Uy-joy kurilishi sohasida 648,5 ming kvadrat metr uy-joy foydalanishga topshirildi.

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlarning samaradorligi quyidagi yangi loyihalar bilan tasdiqlanadi: Qo‘shko‘pir tumanida 175 gektar yer sanoat zonasiga qo‘shilgan bo‘lib, 1 mlrd dollarlik loyihalarga yo‘l ochilgan. Bu loyihalar elektrotexnika, kimyo, mashinasozlik va farmatsevtika yo‘nalishida 2 000 ta ish o‘rni yaratadi.

1-diagramma.

YAHM tarkibiy tuzilmasi (2024-yil, %)

Ushbu ma'lumotlar Davlat statistika qo'mitasi ochiq axborotlari asosida umumlashtirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, Xorazm viloyatida iqtisodiy salohiyatdan to‘liq foydalanishni cheklaydigan bir qator muammolar mavjud. Birinchidan, sanoat korxonalarini soni 2021-2025 yillarda kamayish tendensiyasini namoyish etdi (2021-yilda 3 701 ta, 2025-yilda 3 401 ta). Bu kichik biznes subyektlarining qiyinchiliklari va raqobat muhitini ifodalaydi. Shuningdek, yangi korxonalar tashkil etish jarayonida ma'muriy to‘siqlar va moliyaviy qiyinchiliklar mavjud.

Ikkinchidan, viloyatda yuqori texnologiyali sanoat ulushi juda past (0,05%), o‘rta-quyi va quyi texnologiyali tarmoqlar ustunlik qiladi (58,2%). Bu viloyat sanoatining raqobatbardoshligini pasaytiradi va eksport salohiyatini cheklaydi. Yuqori texnologiyali mahsulotlar ishlab chiqarishning kam bo‘lishi xorijiy bozorlarga chiqish imkoniyatlarini cheklaydi va qo‘shimcha qiymat yaratishni pasaytiradi.

Uchinchidan, YAHM jon boshiga hajmi respublika o‘rtacha ko‘rsatkichidan past (21 577,8 ming so‘mga qarshi 34 483,9 ming so‘m). Bu viloyat iqtisodiyotining hali

rivojlanish potentsialiga ega ekanligini ko‘rsatadi. Mehnat unumdorligi va resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish orqali bu ko‘rsatkichni yaxshilash mumkin [7].

To‘rtinchidan, infratuzilma loyihalari va transport-logistika tizimi to‘liq rivojlanmagan. Alohida e‘tibor Urganch xalqaro aeroportining potentsialini to‘liq foydalanishga qaratish zarur. Shuningdek, viloyat ichidagi yo‘llar ta‘miri va yangi avtomobil yo‘llarini qurish muammolari mavjud.

Tadqiqot natijalariga asoslangan holda quyidagi samaradorlikni oshirish usullari taklif etiladi. Bu usullar kompleks yondashuvni ta‘minlaydi va mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishning barcha jabhalarini qamrab oladi.

1. Sanoat diversifikatsiyasi: Yangi sanoat korxonolari ochish, ayniqsa yuqori va o‘rta-yuqori texnologiyali sohalarga investitsiyalar jalb qilish orqali sanoat tarkibini yaxshilash. Xususan, elektronika, farmatsevtika, qayta ishlangan oziq-ovqat mahsulotlari va yengil sanoat sohasini rivojlantirish orqali eksport salohiyatini oshirish mumkin.

2. Qishloq xo‘jaligi innovatsiyalari: Zamonaviy irrigatsiya tizimlari, qat‘iy texnologiyalar va ekologik toza ishlab chiqarishni joriy etish orqali qishloq xo‘jaligi samaradorligini oshirish. Sug‘orish tizimini modernizatsiya qilish, zamonaviy urug‘lar va o‘g‘itlardan foydalanish orqali hosildorlikni oshirish.

3. Turizm potentsialini rivojlantirish: Xiva shahrining UNESCO Jahon merosi ro‘yxatidagi obidalari statusidan to‘liq foydalanib, turizm infratuzilmasini rivojlantirish va xizmatlar sifatini oshirish. Zamonaviy mehmonxonalar, restoranlar va ko‘ngilochar markazlar qurish orqali xorijiy va mahalliy sayyohlarni jalb qilish.

4. Infratuzilmani takomillashtirish: Transport va logistika tizimini rivojlantirish, Urganch xalqaro aeroportining potentsialini yanada oshirish. Yangi avtomobil yo‘llari qurish, temir yo‘l transportini rivojlantirish va logistika markazlari tashkil etish orqali transport xarajatlarini kamaytirish.

5. Inson kapitalini rivojlantirish: Ta‘m va malaka oshirish tizimini takomillashtirish, yosh mutaxassislarni jalb qilish uchun imkoniyatlar yaratish. Xorazm viloyatida yuqori malakali kadrlar tayyorlash uchun Urganch davlat universiteti va boshqa o‘quv yurtlari potentsialidan to‘liq foydalanish.

O‘tkazilgan SWOT-tahlil natijalariga ko‘ra, Xorazm viloyatining kuchli tomonlari: tarixiy-madaniy meros boyligi, qishloq xo‘jaligi salohiyati, strategik geografik joylashuv, yirik sanoat korxonalari mavjudligi va iqtisodiy o‘sish sur‘atlarining ijobiy dinamikasi. Zaif tomonlari: yuqori texnologiyali sanoatning past ulushi, infratuzilmaning yetarli rivojlanmaganligi, mehnat unumdorligining pastligi va korxonalarni tashkil etishdagi ma‘muriy to‘siqlar. Imkoniyatlar: xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, turizm sohasini rivojlantirish, davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish, qishloq xo‘jaligi eksportini oshirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish. Xavflar: iqlim o‘zgarishlari, suv tanqisligi, global iqtisodiy beqarorlik va raqobatning kuchayishi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘tkazilgan tadqiqot natijalariga ko‘ra, Xorazm viloyatining iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanish uchun quyidagi asosiy xulosalar chiqarildi:

Birinchiidan, viloyat iqtisodiyoti 2025-yilda ijobiy o‘shish sur‘atlarini namoyish etdi (YAHM 107,9%, sanoat 108,4%, investitsiyalar 134,9%). Bu mintaqaning iqtisodiy salohiyati va rivojlanish potensialini tasdiqlaydi. Viloyatning iqtisodiy ko‘rsatkichlari respublika bo‘yicha o‘rtacha ko‘rsatkichlardan yuqori bo‘lib, bu mintaqaning iqtisodiy siyosatining samaradorligini ko‘rsatadi.

Ikkinchiidan, viloyatda sanoat diversifikatsiyasi, qishloq xo‘jaligi innovatsiyalari va turizm sohasini rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘shishni yanada tezlashtirish imkoniyati mavjud. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar samara bermoqda. 2025-yilda 1,5 mlrd dollar investitsiya jalb etish rejalari amalga oshirilmoqda.

Uchinchiidan, taklif etilgan samaradorlikni oshirish usullari (sanoat diversifikatsiyasi, innovatsiyalar, turizm, infratuzilma va inson kapitali) mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishning kompleks yondashuvini ta‘minlaydi. Bu usullar bir-biri bilan bog‘liq va ularning kompleks qo‘llanilishi maksimal samara beradi [8].

Kelajakda Xorazm viloyatining iqtisodiy salohiyatini yanada oshirish uchun davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish, innovatsion loyihalarni qo‘llab-quvvatlash, eksport salohiyatini oshirish va aholi bandligini ta‘minlashga alohida e‘tibor qaratish zarur. Shuningdek, mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishning ilmiy asoslangan usullarini ishlab chiqish va amalga oshirish davom ettirilishi lozim.

Tadqiqot natijalariga asoslangan holda quyidagi takliflar beriladi: davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish orqali infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish; yuqori texnologiyali sanoat sohasini rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar va soliq imtiyozlarini joriy etish; turizm sohasini rivojlantirish uchun maxsus dasturlar ishlab chiqish; qishloq xo‘jaligida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish uchun subsidiyalarni oshirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-yanvardagi PQ-123-sonli qarori “Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
2. Xorazm viloyati statistika boshqarmasi. Viloyatning asosiy ijtimoiy-iqtisodiy ko‘rsatkichlari. 2025-yil. <https://www.xorazmstat.uz>
3. Komilova N., Murtazaev I. Sanoat korxonalarini demografiyasining iqtisodiy tahlili. Marketing journal, 2025-yil, №12.
4. Mintaqaviy iqtisodiy salohiyatni baholash metodologiyasi, O‘zbekiston Milliy universiteti, 2024.
5. Xorazm viloyati statistika boshqarmasi, 2025-yil 1-aprel holatiga.
6. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. 2025-yilda xorijiy investitsiyalar hisobida ishga tushirilgan loyihalar. 2025-yil.
7. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Yalpi hududiy mahsulot bo‘yicha ma‘lumotlar. 2025-yil yanvar-sentyabr. <https://stat.uz>
8. Davletyorova D.D. Xorazm viloyati iqtisodiyot tarmoqlari rivojlanishi. CyberLeninka, 2025. <https://cyberleninka.ru>
9. Latipov N., Komilova N. va boshqalar. Econometric modeling and forecasting of environmental conditions. Macedonian Journal of Ecology and Environment, 2024,

26(2), 169-181.

10. Khaitbaev A., Yarashev K. va boshqalar. Anthropogenic transformation of oasis landscapes in Khorezm Province. E3S Web Conf. 497 02043 (2024).

11. Khamroev M.O., Khodjaeva G.A. Scientific and theoretical issues of urboekological research. Science and Education in Karakalpakstan, 2024, №3/2.

12. Myushel A. Mintaqaviy iqtisodiyot nazariyasi. Progress-Traditsiya nashriyoti, 2019-yil.